

Nyhedsbrev til alle vore medlemmer og vores samarbejdspartnere.

Foråret 2019.

Har du husket at indbetale medlemskontingent for året 2019. Du kan nå det endnu beløbet er stadig 100 kr. per medlem og kan indbetales til konto:7780 1257930 (Skjern bank, Esbjerg afd.) Har du lyst til at støtte os med en gave med fradrag i skatten, kan den indsættes i samme bank på konto 7780 1409622. Skat i Danmark forlanger, at vi for at beholde fradragsretten, hvad der væsentligt for os, har mindst 100 gavegivere, der hver indbetaler mindst 200 kr. Dette er hidtil lykkedes for os.

Marianne og Morten har lige tilbragt 2½ måned på Heri i Tanzania. Vi havde i godt to måneder følgeskab af 4 unge mennesker. Casper og Katarina som allerede er tre år inde i medicinstudiet på Aarhus universitet. Stine havde lige færdiggjort uddannelsen til ergoterapeut, og Julie, der tog studentereksamen fra Tønder gymnasium i 2018, har søgt ind på medicinstudiet. Disse fire sugede til sig af alt det nye, de oplevede på hospitalet og bidrog også med det, de havde lært. Alle fire havde et godt og udbytterigt ophold på Heri.

Mens vi var på Heri, fik vi yderligere besøg af ortopæd kirurgen Harri Gudmundsson og hans kone fra Torshavn. De var fulgtes med to kirurgiske sygeplejersker Diana og Hjørdis, som på Færøerne havde hørt om hospitalet gennem mit foredrag i Torshavn. Det var en stor glæde at få besøg, men desværre var Sunneva så uheldig at falde og brække anklen få dage efter ankomsten på en spadseretur. På trods af Harris travlhed med at tage sig af sin hustru, fik han dog tid til at hjælpe Dr. Ine med nogle ortopædkirurgiske operationer. Han vil gerne gentage besøget ved en senere lejlighed, hvor han kan være en stor hjælp for den stedlige lægestab. Dr. Ine bruger

ham allerede, idet han gennem mails kan diskutere problemer af ortopædkirurgisk art med ham. Dr. Ine er almen kirurg og møder ofte i sin praksis på Heri vanskelige ortopædkirurgiske problempatienter, som det kan være godt at diskutere med en ekspert, som kender lidt til mulighederne på Heri. Efter 10 dage på Heri var hjemrejsen for Sunneva og Harri arrangeret af forsikringen i Danmark. Hjørdis og Diana, de to færøske sygeplejersker blev den planlagte tid på Heri. Inden de tog af sted, hjalp de til med at tømme vores container og dele tøj ud til fattige.

Fattige hospitalspatienter som fik støtte til behandling. Igen i år har foreningen hjulpet hospitalspatienter, som ikke havde mulighed for at betale deres hospitalsregninger. Det har vi haft mulighed for at gøre, fordi nogle Lions Klubber i Danmark via Knud Løkkegaard har betalt for flere af patienterne. Her nævnes nogle af dem. En ung pige med blindtarmsbetændelse var ved at tage hjem igen, fordi de ingen penge havde, hvis ikke hun var blevet opereret, var hun død. Hun kom desværre også så sent til sygehuset at hendes blindtarm var sprængt med svær bughindebetændelse til følge, men hun kom sig langsomt. En far kom med sin søn på ca.6 år, som havde knoglebetændelse i det ene ben, han havde været på flere sygehuse med drengen, hvor han havde betalt, inden han kom til Heri, men ikke fået nogen behandling, der hjalp sønnen. Hans kone, som var derhjemme med 2 andre børn, havde brystkræft. Sønnen fik en god behandling på Heri og blev efterhånden rask. Vi kunne nævne flere tilfælde, hvor Lions hjalp patienter, men så vil brevet blive for langt.

Tandklinikken. Masano, som er dental assistent, en mellemtung mellem en tandplejer og en tandlæge, gør et godt arbejde. Der kommer flere og flere patienter, fordi det rygtes, at man får en god behandling på klinikken. Der er desværre mange tandudtrækninger, da patienterne kommer for sent. Selv om behandlingerne er meget

Lille patient, der får tøj

billige, er befolkningen så fattige, at det er svært at skaffe penge til reparation af tænder, der ikke giver smerte. En del har en sygesikringsordning, der f. eks. giver 30 kr. til en tandudtrækning, og det er den pris hospitalet tager. I det lange løb skal priserne stige. Masano laver også fyldningsarbejde og tandrensning. Det er vores plan at lave en tandklinik i Kigoma som ligger 65 km fra Heri Hospital. Vi har godt brugt tandlægeudstyr fra Danmark, som står opmagasineret på Hospitalet.

Hospitalet har bygget et ny satellit klinik i Kigoma, det har taget 7 år at bygge den på grund af vanskeligheder med at skaffe penge, i denne bygning er der plads til at indrette en tandklinik. Der bor over 200.000 mennesker i byen også folk, der tjener penge, derfor kan vi forvente en bedre indtjening her, så tandklinikkerne tilsammen ikke giver underskud.

Timothy (vores tandlægestuderende på Filippinerne). Han har nu læst i 3 år på en tandlægeskole i Manila og mangler 2-2½ år endnu, inden han er færdig som tandlæge. Han har skrevet kontrakt med hospitalet, så han kommer tilbage efter endt uddannelse.

Sygeplejeskolen. Denne har i øjeblikket en 2 årig uddannelse, men regeringen i Tanzania anbefaler en 3 årig uddannelse (diplomuddannelse). Derfor arbejder skolen hårdt på at blive opkvalificeret til denne. Man har udvidet sygeplejeskolen med nye rum i kælderen under den nye kvinde-og føde afdeling, som er ved at blive bygget. Det drejer sig om små intime undervisningsrum med "dukke", hvor få elever af gangen kan øve sig i for eksempel fødsler og intravenøs adgang på dukker, der har størrelse som mennesker

Mens vi var derude kom regeringsembetsmænd for at inspicere skolen. Der manglede endnu et undervisningslokale, flere computere, flere nye aktuelle sygeplejebøger på biblioteket og nogle få småting, som vi hjalp til med at

Den nye kvindefløj

skaffe og betale for, så de nu har nok lokaler og computere. De regner med at klare de sidste småting selv og mener også, at de bliver opkvalificeret til diplomuddannelsen.

Sygeplejeelever som får støtte fra foreningen. Vi støtter 4 elever, en anden års elev, han er forældreløs og tre førsteårs elever, og alle de tres fædre er døde.

De studerende som foreningen har støttet. Det er opmuntrende at se, hvordan det går med de studerende, foreningen har hjulpet. **Havyalimana** uddannede sig til clinical officer lige efter faderens død, han havde det svært under uddannelsen,

dumpede også en enkelt gang, vi fik senere at vide, at skolen, han gik på, havde fået en anmærkning af regeringen, det havde givet nogle af eleverne problemer, indtil der blev rettet op på undervisningen. Han er nu ansat på satellit klinikken i Kigoma, hvor man er utrolig glad for ham, fordi han er god til at tale med patienterne og henviser de rigtige patienter til Heri hospitalet.

Saddok blev sygeplejerske for 2 år siden og har 10 søskende. Han fik en af de bedste eksaminer på holdet. Han arbejder nu på operationsafdelingen og er en meget flittig og dygtig medarbejder, han vil gerne videreudanne sig og tage diplomuddannelsen. Han har hjulpet en yngre broder med støtte til secondary school.

Flora, som soroptimisterne i Ikast har støttet, arbejder nu på mandsafdelingen på Heri, hun er blomstret op taler et pænt engelsk og gør et godt arbejde. **Toi** blev færdig sammen med Flora sidste år, han arbejder i Kigoma på satellit klinikken. Han er en dygtig medarbejder, der gerne vil videreudanne sig, når han har fået nogle års erfaring. Hospitalet ligger fjernt fra store byer, og derfor ansætter man mange egne færdiguddannede, når ældre går på pension

Skolebørn vi støtter. De to forældreløse drenge på Alpha School i Kigoma, foreningen støtter, trives og klarer sig godt i skolen. Kriana går i 4. klasse, mens Baracka går i 6. klasse. Vi gav dem flere par sko og noget pænt tøj, som de blev meget glade for, de fik også et Atlas, så de kan se, hvor Danmark er placeret, hvilket de var meget interesseret i.

Dorkas med et ben er nu 15 år. Hun kom til Alpha School som 12 årig uden at kunne læse og skrive på trods af, at hun havde gået i en regeringsskole (gratis skole). Hun klarede sig i begyndelsen dårligt, men fik ekstra undervisning. I 2018 fik vi at vide på skolen, at det gik bedre, men at vi nok ikke skulle regne med, at hun var egnet til at gå videre på secondary school. Til vores store overraskelse har hun i det sidste år gjort så store fremskridt, at hun klarede 7. kasses afgangseksamen med bestået i alle fag, så hun kan fortsætte i secondary school, hvilket hun utrolig gerne ville. Da Alpha School kun har til 7. klasse, måtte hun flytte til en skole nær Geita nogen hundrede kilometer fra Heri, dette skete, mens vi var på Heri, denne skole er en overbygning af Alpha School, så hendes kammerater er også flyttet dertil.

Støtte til Sabina til uddannelse til syerske. Mens vi var på Heri i år, fik vi pludselig besøg af vores tidligere House Boys familie, som består af kone og 7 børn plus et barnebarn, som alle bor hos moderen. I 2014 rejste Mashesh (houseboy) til østkysten i Tanzania for at blive bygnings arbejdsmand, så han kunne tjene lidt flere penge til familien. Nu fortalte familien, at deres far var død, mens han var på østkysten i august 2018, han var blevet trampet ihjel af en elefant en mørk aften. Foreningen havde tidligere støttet en af hans døtre Sabina med skolepenge til secondary school. Hun fortalte at hun ikke havde klaret eksamen i fysik og matematik, men var god til kreative fag. For at hjælpe hende og familien, vil vi hjælpe hende med at uddanne sig til syerske, og det ville hun meget gerne.

Sabine med sylærer

Vi fik lavet en kontrakt med en meget dygtig sylærer, hos hende skal hun undervises hver dag i mindst 1 år, sylæreren bor på sygehuset, da hendes mand er Clinical officer der. Vi havde 4 symaskiner med i containeren, hun låner foreløbig en af dem, og går det godt, får hun den senere.

Vandkraftværket på Heri. Siden begyndelsen af dette årtusinde har et vandkraftværk beliggende i luftlinje ca. 6,5 kilometers afstand fra Heri hospitalet leveret elektricitet til hospitalet, men strømmen, der kommer til hospitalet, er ikke stabil hele året rundt. Derfor etablerede vi solcelleanlægget, som Lions i Danmark og North Sea Lions har betalt. Da ingeniør Steen Mose Hansen sammen med sin søn i 2017 opsatte anlægget, foreslog han, at der burde etableres en automatisering af det hydroelektriske anlæg for at gøre strømmen mere stabil. Vores støtteforening gik med til at finansiere dette. Vi fik støtte fra ADRA Danmark med halvdelen af det planlagte budget, som totalt er 150 000 kr. Foreningen har søgt og fået yderligere fondsstøtte til projektet, og resten har vi skaffet via medlemmernes gaver til foreningen. Der er siden 2017 arbejdet på dette projekt, og Steen Mose Hansen og en frivillig hjælper elinstallatør Hans Bertelsen, som Steen kender rejser midt i maj til Heri for at sætte dette projekt i værk. Adgangen til Turbine huset, hvor elektriciteten produceres, var ned af en stejl bjergside og Steen forlangte af sikkerhedsmæssige grunde, at adgangen skulle sikres, før han igen ville bevæge sig derned for at installere automatiseringsanlægget. Dette forlangende var yderst

rimeligt. Da hospitalet ikke kunne afse midler til dette, trådte støtteforeningen til og betalte for udbedringen. Det kostede flere tusinde kroner i arbejds løn og materialer.

Vejret på Heri. De fleste dage, mens vi er på Heri skinner solen, og solcelleanlægget leverer stabil elektricitet til selve hospitalet og tandklinikken, men da vi er der i regntiden, kommer der ind i mellem heftige byger. Mens vi var der, hørte vi om et voldsomt uvejr, der havde ramt Malavi og Mosambique. Den samme dag havde vi også uvejr på Heri, og regnen strømmede ned i så store mængder, at der samlede sig en hel flod neden for hovedbygningen. Der væltede tre højspændingsmaster, og vi var uden strøm et døgn. Det resulterede også i, at en garage, hvor vi opbevarede brugt tøj og sko i papkasser, blev oversvømmet. Tøjet blev vådt og snavset og måtte vaskes igen, før vi skulle dele det ud.

Container. I begyndelsen af december 2018 blev den færdigpakke container afhentet fra Ballum og sendt med skib til Tanzania. Den forventede ankomst var 20. januar, men p.g.a. at der var ophobning af containere i Dar es Salaam, blev den midlertidigt losset i Mombassa, opholdet her var gratis. Den ankom til Dar i slutningen af februar og blev inspiceret af myndighederne allerede den 27. februar. Den forlod Dar to dage senere på en lastbil, og den lange rejse over land til Heri tog 3 dage. Jeg var selv til stede, da indholdet blev inspiceret og godkendt. Containeren ankom i begyndelsen af marts og blev tømt for alt på en dag og næste dag trukket ned til hospitalet. Der var senge, sengeborde, stole, andre hospitalsmøbler, scanner, autoklave tandlægeinstrumenter, forbindsstoffer m.m. Foruden brugt tøj, sko, værktøj og 50 bærbare computere, som min nevø havde skaffet fra sin arbejdsplads i København. Han havde sat nye harddiske,,, i og støtteforeningen betalte udgifterne til dette, men arbejdet havde han gjort gratis. Tak for det.

Tøjuddeling. Efter containeren var ankommet delte vi igen tøj ud 2 gange i en nabokirke. Embedsmændene i kirken havde forinden lavet en liste over de fattigste i de nærmeste landsbyer. Gamle, handicappede, enker og enlige mænd samt familier med mange børn.

Vi uddelte tøj og sko til mange fattige, mange var taknemmelig, men der var også nogle, som blev grådige og prøvede at snyde ved at gemme det tøj, de havde fået, derfor var det godt, at de unge danske frivillige hjalp, så der var flere til at holde øje

med dem, der ville snyde. Vi uddelte også tøj og sko til fattige sygehuspatienter især dem, der kom fra flygtningelejrene både folk fra Congo og fra Burundi, de havde absolut ingenting.

Ny Føde og kvindeafdeling. Bygningen er rejst, og den mangler kun at blive færdiggjort. Vinduer, fliser og sanitet. En stor del af inventaret er allerede derude og venter kun at blive placeret, når bygningen er færdig. Hospitalet har beregnet, at med arbejds løn og materialer mangler der 215 000 kr., og da vi fra foreningens midler efterlod knap 60 000 kr. lige før, vi forlod Heri, har de kapital til at fortsætte med færdiggørelsen. Vi forventer, at de løbende orienterer os om, hvor langt de er nået. Vi har indtil nu betalt over 80% af udgifterne, og desværre har hospitalet ikke mulighed for at få flere penge til færdiggørelsen. Personalet har givet af deres beskedne løn og omliggende kirker har lavet indsamlinger, men er ikke i stand til at yde mere, så vi håber vores medlemmer vil hjælpe til med gaver, da den nye bygning er stærkt tiltrængt. De eksisterende faciliteter er meget nedslidte og utidssvarende.

Fremtidige mål. Vi håber at gøre kvinde/fødeafdelingen færdig i 2019 og arbejder videre med planer for en ny mandsafdeling og børneafdeling i samarbejde med Lions klubberne. Vi håber også at komme i gang med tandklinikken i Kigoma. Vi ønsker naturligvis at fortsætte med at støtte de studerende og skoleelever, vi støtter i øjeblikket. Vi vil også gerne begynde at give en forbrændt pige en bedre skolegang på en privatskole, for at hun måske kan få en rigtig uddannelse, da hun ikke bliver i stand til at klare manuelt arbejde.

Dette var vores nyhedsbrev for foråret 2019

Marianne & Morten Øster

Mandsafdelingen som den er nu.

Osteomyelitis syg dreng

Pige med deformeret hånd

Den årlige generalforsamling finder sted den 5. juni 2019 kl. 20

Mødestedet er Tønder Apotek 1. sal, indgang fra Lillegade.